

Klinisk omvårdnad: Allmän omvårdnad Clinical Nursing: General Nursing

25,5 högskolepoäng

25,5 credits

Ladokkod: 61SA01

Version: 6.0

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2013-02-01

Gäller från: VT 2013

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad (G1N)

Utbildningsområde: Vård

Ämnesgrupp: Omvårdnad/omvårdnadsvetenskap

Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet samt lägst betyg G/3 i Ma B, Nk B och Sh A.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

I kursen studeras vårdvetenskapliga centrala begrepp, teorier och värden i relation till allmän omvårdnad. Kunskaper om människans behov i livets olika faser integreras och kontextualiseras till allmän omvårdnad. Sjuksköterskans kompetensområden: omvårdnad, forskning, utveckling, utbildning och ledarskap ligger till grund för kursens innehåll.

I kursen studeras sjuksköterskans vårdande roll och funktion i allmän omvårdnad. Kursen behandlar människans naturliga utveckling samt människans grundläggande behov i olika åldrar och förändringar i livet. Teorier om människans utveckling från barn till äldre utgör en grund för att förstå vilka behov som är gemensamma respektive åldersrelaterade. Olika kulturella företeelser i vårdandet problematiseras. Innehållet relateras till vårdvetenskapens centrala begrepp. Lärande som ett grundläggande mänskligt behov problematiseras i relation till kursens övriga innehåll. Närståendes betydelse för hälsa och ohälsa lyfts fram.

I kursen studeras också vårdens samverkansformer, stödfunktioner och förbättringsområden. Vidare behandlas vårdhygieniska rutiner av betydelse för såväl patientens som vårdarens säkerhet. Dessutom tränas kritisk granskning av vårdvetenskaplig text, informationssökning samt dokumentation av vetenskaplig rapportering. I kursen vidareutvecklas förmågan att analysera och argumentera kring etiska problemställningar som kan uppstå i samband med allmän omvårdnad. Förmåga att reflektera över, kritiskt granska och värdera det egna förhållningssättet i vårdandet samt vårdrelationens betydelse i omvårdnadsarbetet uppmärksammas.

Mål

Kursens syfte är att studenten tillägnar sig grundläggande teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter i allmän omvårdnad som utgår från människans behov under livets olika faser.

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna redogöra för

- människans livscykel och behov ur ett utvecklingsteoretiskt perspektiv,
- hur kön, etnicitet, ålder och socioekonomiska faktorer kan ha betydelse för människans hälsa,
- vårdorganisationens struktur och utveckling,
- lärande som ett grundläggande behov,
- samtalets betydelse i vårdandet,
- beskriva innebörden i evidensbaserat vårdande,
- beskriva innebörden i hållbar utveckling utifrån ett hälsoperspektiv,
- relevanta lagar och författningar.

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna

- tillämpa vårdvetenskapliga begrepp och teorier med relevans för allmän omvårdnad,
- skriva och bearbeta en text enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och med användande av korrekt, vetenskaplig källhänvisningsteknik där olika perspektiv på en kursspecifik fråga belyses,
- under handledning identifiera, planera, genomföra, utvärdera och dokumentera vård i relation till människans grundläggande behov,
- tillämpa gällande författningar och säkerhetsföreskrifter inom allmän omvårdnad,
- identifiera vårdens samverkansformer, stödfunktioner och förbättringsområden,
- tillämpa vårdhygieniska principer,
- identifiera, analysera och argumentera kring vårdetiska ställningstaganden och dilemman inom allmän omvårdnad,
- tillämpa kommunikation och samtala med patienter, närstående och medarbetare,
- bemöta patient, familj och närstående utifrån ett etiskt och vårdvetenskapligt förhållningssätt,
- göra patienten delaktig i sin vård samt stödja en varaktig kunskapsutveckling och förståelse hos patienten,
- identifiera och påtala risker som kan äventyra säkerheten i vården,
- arbeta i lag samt att verka tillsammans med andra yrkesgrupper,
- söka, kritiskt granska, bedöma och använda relevant information och kunskap i vårdandet,
- reflektera över olika företeelser och frågeställningar tillsammans med andra professioner som ingår i det vårdande teamet runt patienten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs ska studenten på en grundläggande nivå kunna

- identifiera och värdera patientens resurser och hinder för hälsa och ohälsa,
- kritiskt granska och värdera det egna förhållningssättet i vårdandet,
- värdera närståendes betydelse för patientens hälsa och ohälsa.

Undervisningsformer

Undervisningen består av kliniska studier såväl teoretiska som verksamhetsförlagda. De verksamhetsförlagda studierna utgör 7,5 högskolepoäng. Undervisning bedrivs i form av föreläsningar, seminarier och olika former av tillämpningsövningar enskilt eller i grupp.

I föreläsningarna ges en översikt av kursens innehåll, orientering om aktuella frågeställningar och perspektiv inom studieområdet samt en hjälp för studenten att strukturera kursens olika moment. I gruppövningar och seminarier sker en reflekterande bearbetning och tillämpning av kursens litteratur och övriga innehåll.

Verksamhetsförlagd utbildning innebär tillämpade och problemorienterade studier i relation till allmän omvårdnad. Studierna är koncentrerade på mål, medel och metoder i vårdandet och i mötet med patienter, närstående och yrkesverksamma. En sjuksköterska är studentens handledare inom området. Målformulering, planering och utvärdering sker i samverkan mellan student, handledare och lärare.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Kursen examineras genom

- Individuell skriftlig tentamen
- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Seminarier
- Verksamhetsförlagd utbildning

Obligatoriska moment

- Tillämpningsövningar inom HLR och vårdhygien. Deltagande är obligatoriskt för att bli godkänd på hel kurs.

Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systematiserat och validerat bedömningsformulär.

Studenten har rätt till fem tentamenstillfällen, varav tre tillfällen inom kursens ram och ytterligare två inom ett år. Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Utbildningsutskottet begära byte av examinators. Begäran skall vara skriftlig. Student som inte godkänts under verksamhetsförlagda studier har möjlighet till ytterligare en studieperiod, så snart det finns organisatoriska möjligheter. Se högskolans riktlinjer för rättssäker examination samt institutionsspecifika riktlinjer för rättssäker examination på HBs respektive VHBs hemsida.

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten

visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patientens förtroende för sjukvården riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell handlingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Handlingsplanen skall ange vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt verksamhetsförlagt utbildnings-tillfälle på denna kurs. I handlingsplanen skall även anges hur och när kunskapskontroll kan äga rum. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhets-förlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Det maximala antalet examinations-tillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två.

Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåts. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Kursutvärdering i relation till kursens mål genomförs. Resultatet av utvärderingen granskas av ämnes- och utbildningsansvariga och en kursrapport publiceras på institutionens hemsida.

Studenter har rätt att vara representerade i institutionens beredande och beslutande organ.

Övrigt

Obligatorisk kurs i Sjuksköterskeutbildning 180 hp.

Plagiatkontroll

Alla skriftliga examinationer genomgår plagiatkontroll.

Efter avslutad kurs erhåller studenten högskolepoäng fördelat på vårdvetenskapens deldiscipliner enligt följande:

- Klinisk omvårdnad, 15,5 hp
- Vårdandets etik, 1,5 hp
- Vårdandets didaktik, 1,5 hp
- Vårdandets sociologi och psykologi, 1,5 hp
- Vårdutveckling och ledarskap, 2 hp
- Vetenskaplig teori och metod, 2 hp
- Vårdandets teori, filosofi och idéhistoria, 1,5 hp

Bilaga: Litteraturlista för Klinisk omvårdnad: Allmän omvårdnad (61SA01)

Ahrne, G. (2007). *Att se samhället*. (s.54-82). Malmö: Liber. 29 s.

Birkler, J. (2010). *Filosofi och omvårdnad. Etik och människosyn*. Stockholm: Liber. 228s.

Björkman E. & Karlsson K. (2008). *Medicinsk teknik för sjuksköterskor: Material, metod, ansvar*. Lund: Studentlitteratur. 367 s.

Borg, E. & Westerlund, J. (2007). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber. Valda delar.

Critical appraisal skills programme. SPH, Solutions for Public Health.

Hämtad från

<http://www.sph.nhs.uk/what-we-do/public-health-workforce/resources/critical-appraisals-skills-programme/?searchterm=critical%20appraisal>

Dahlberg, K. & Segesten, K. (2010). *Hälsa & vårdande i teori och praxis*. (Kap. 2, 3 och 5). Stockholm: Natur & Kultur. 183 s.

Edberg, A-K. (Red.). (2011). *Att möta personer med demens*. Lund: Studentlitteratur. 368 s.

Edwinson Månsson, M. & Enskär, K. (Red.). (2008). *Pediatrisk vård och specifik omvårdnad*. (Kap 1 - 8). Lund: Studentlitteratur. 78 s.

Ekebergh, M. (2009). *Att lära sig vårda med stöd av handledning*. (Kap.1-5 och sid. 81-89.) Lund: Studentlitteratur. 74 s

Ehrenberg, A. & Wallin, L. (2009). *Omvårdnadens grunder: Ansvar och utveckling*. Lund: Studentlitteratur. 512 s.

Ericson, E. & Ericson, T. (2009). *Klinisk mikrobiologi: Infektioner, immunologi, sjukvårdshygien*. Stockholm: Almqvist & Wiksell. 316 s.

Friberg, F. (red.) (2012). *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (s. 3-82). Lund: Studentlitteratur. 79 s.

Gamnes, S. (2005). Kärlek, närhet och sexualitet. Ingår i N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt & E-A, Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad. Del 3*. (s. 39-79). Stockholm: Liber. 41 s.

Gruen, S. (2006). *Water for elephants*. Chapel Hill: Algonquin books (Flera utgåvor finns). 335 s.

Hansson-Scherman, M. (2005). Jag vill vara jag. Ingår i B. Richt & G. Tegern (red) *Sjukdomsvärldar Om människors erfarenheter av kroppslig ohälsa*(s. 123-143). Lund: Studentlitteratur.

Institutionen för vårdvetenskap. (2011). *Riktlinjer för formalia vid skriftliga studieuppgifter*. [Kompedium] Borås: Institutionen för vårdvetenskap. Högskolan i Borås. Forskningsenheten. 9 s.

Hämtad från: <http://www.hb.se/wps/portal/vhb/> länk: Student / Examensarbete

Karolinska Institutets bibliotek. (2009). *Vad är en vetenskaplig artikel? En guide*. [Film 45 min]
Hämtad från <http://bridge.kib.ki.se/vetartikel/player.html>

Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F. & Skaug, E-A. (Red.) (2006). *Grundläggande omvårdnad del 2*. Stockholm: Liber. 356 s.

Kristoffersen, N. J. (2006). Teoretiska perspektiv på omvårdnad. Ingår i N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt & E-A, Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad, del 4* (s. 13-101, 172-176, 196-218). Stockholm: Liber. 116 s.

Mathisen, J. (2005). Livets slut. Ingår i N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt & E-A, Skaug (Red.), *Grundläggande omvårdnad. Del 3* (s. 271-319). Stockholm: Liber. 88 s.

Nilsson, K. (red.) (2005). *Att vara chef och ledare för omvårdnadsarbete*. (s. 79-100). Lund: Studentlitteratur. 21 s.

Pilhammar Andersson, E. (2007). Centrala begrepp av betydelse för patientundervisning. Ingår i B- Engström (Svensk sjuksköterskeförening). *Patientundervisning och patienters lärande*. (s. 12-30). Stockholm: Gothia. 19 s.

Rönnerberg, L. (2007). *Hälso- och sjukvårdsrätt*. (s.141-263). Lund: Studentlitteratur. 122 s.

Smirthwaite, G. (2007). *(O)jämnställdhet i hälsa och vård: En genusmedicinsk kunskapsöversikt*. (s.40-54). Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. 15 s.
Hämtad från: http://brs.skl.se/brsbibl/kata_documents/doc39045_1.pdf

Socialstyrelsen. (2006). *Att förebygga vårdrelaterade infektioner: Ett kunskapsunderlag*. Stockholm: Socialstyrelsen. 461 s.
Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/>

Sårbehandling: Lokalt vårdprogram för personal inom hälso- och sjukvården i Södra Älvsborg. Vårdsamverkan ReKo Sjuhärad och KOLA. 106 s.
Hämtad från: www.vgregion.se/sarbehandling

Tamm, M. (2002). *Psykosociala teorier vid hälsa och sjukdom*. (Kap 2, 3, 4 och 6). Lund: Studentlitteratur. 111 s.

Vetenskapsrådet och Uppsala universitet. *Regler och riktlinjer för forskning. CODEX*.
Hämtad från: <http://codex.vr.se/regler.shtml>

Vårdhandboken. Inera AB
Hämtad från <http://vardhandboken.se/>

Wiklund, L. (2003). *Vårdvetenskap i klinisk praxis*. (Kap 6: s.186-226). Stockholm: Natur och Kultur. 41 s.

Willman, A., Stoltz, P. & Bahtsevani, C. (2011). *Evidensbaserad omvårdnad: En bro mellan forskning och klinisk verksamhet*. (3:e upplagan). Lund: Studentlitteratur. 192 s.

Artiklar

Dahlberg, K. & Ekebergh, M. (2008, februari). To use a method without being ruled by it: Learning supported by drama in the integration of theory with healthcare practice. *The Indo-Pacific Journal of Phenomenology*, 8 (Special Edition). 20 s.

Sandman L, Ågrén-Bolmsjö I. & Westergren A. (2008). Ethical considerations of refusing nutrition after stroke. *Nursing Ethics*, 15(2), 147-159. 13 s.

Suhonen, R., Välimäki, M., Katajisto, J. & Leono-Kilpi, H. (2007). Hospitals' organizational variables and patients perceptions of individualized nursing care in Finland. *Journal of Nursing Management*, 15(2), 197-206. 10 s.

Ågrén-Bolmsjö, I., Edberg A-K., & Sandman, L. (2006). Analysing nurses' everyday ethical problems in dementia care in a nursing home context using a teleological model. *Nursing Ethics*, 13(4), 340-59. 20 s.

Därutöver tillkommer ett antal författningar som kan hittas i t.ex.: Raadu, G. (senaste upplagan). *Författningshandbok för personal inom hälso- och sjukvården*. Stockholm: Liber.

Därutöver kan ytterligare artiklar, forskningsrapporter och annat material tillkomma.

2013-01 EFN/ila